

UNIVERSITY OF TAMPERE

This document has been downloaded from
TamPub – The Institutional Repository of University of Tampere

 Publisher's version

The permanent address of the publication is
<http://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201306241138>

Author(s):	Hokkanen, Sari
Title:	Tulkki keskellä hengellistä kokemusta: simultaanitulkkaus Tampereen helluntaiseurakunnan kokouksessa
Main work:	Tulkattu Tampere
Editor(s):	Koskinen, Kaisa
Year:	2013
Pages:	273-294
ISBN:	978-951-44-9048-4
Publisher:	Tampere University Press
School /Other Unit:	School of Language, Translation and Literary Studies
Item Type:	Article in Compiled Work
Language:	fi
URN:	URN:NBN:fi:uta-201306241138

All material supplied via TamPub is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorized user.

TULKKI KESKELLÄ HENGELLISTÄ KOKEMUSTA: SIMULTAANITULKKAUS TAMPEREEN HELLUNTAISEURAKUNNAN KOKOUKSESSA

Sari Hokkanen

Monen muun suurehkon suomalaisen helluntaiseurakunnan tavoin myös Tampereen helluntaiseurakunnassa järjestetään säännöllisesti simultaanitulkkausta. Seurakunnan tilaisuudet pidetään enimmäkseen suomeksi, joten paikalla olevia maahanmuuttajia ja ulkomaalaisia vierailijoita varten Tampereen helluntaiseurakunta tarjoaa tulkkausta paitsi englanniksi, myös tarpeen mukaan usealla muulla kielellä kuten venäjäksi, kiinaksi tai espanjaksi. Säännöllisen simultaanitulkkauksen lisäksi seurakunnassa on muutakin tulkkaustoimintaa: erityisesti sunnuntain tilaisuuksia tulkataan tarpeen vaatiessa viittomakielelle, ja seurakunnassa vierailee silloin tällöin myös ulkomaalaisia puhujia, joiden puhe tulkataan konsekutiivisesti suomeksi. Tämän artikkelin keskiössä on kuitenkin seurakunnan järjestämä englanninkielinen simultaanitulkkaus, johon osallistuin itse vuosina 2007–2009 ja josta tein pro gradu -tutkielman Tampereen yliopistoon (Hokkanen 2010). Olen jatkanut helluntaiseurakunnan simultaanitulkkauksen tutkimusta sittemmin väitöskirjatyössäni, johon myös tämä artikkeli perustuu.

Simultaanitulkkeina toimivat useimmiten Tampereen helluntai-seurakunnan jäsenet tai sen toimintaan muuten aktiivisesti osallistuvat, joista suurimmalla osalla ei ole käännöstieteellistä koulutusta tai ammatillista kokemusta tulkkauksesta. Tulkkaus järjestetään vapaaehtoistyönä, eikä tulkeille siksi makseta korvausta. Seurakunnassa tulkkausta ei kuitenkaan mielletä varsinaisesti vapaaehtoistyöksi tai ei-ammattilliseksi käännöstoiminnaksi, vaikka se tutkijan näkökulmasta voitaisiinkin sellaiseksi määritellä. Pikemminkin tulkkaus käsitetään seurakunnassa kristilliseksi palvelemiseksi. Siinä yksilö käyttää Jumalalta saamiaan lahjoja – eli kykyjä ja taitoja, olivatpa ne synnynnäisiä tai hankittuja – toisten hyväksi. Tällaiseen palvelemiseen kuuluu vahva käsitys siitä, että Jumala on tarkoittanut kunkin yksilön toimimaan jossakin tietyissä tehtävissä joko seurakunnassa tai sen ulkopuolella sen mukaan, millaisia lahjoja Hän on kullekin antanut. Niinpä jokaiselle uskovalle ajatellaan olevan niin sanottu oma paikka eli jokin tietty palvelutehtävä, johon hänet on suunniteltu. (Hokkanen 2012.)

Oman palvelupaikan löytäminen ei kuitenkaan ole aina täysin yksinkertaista, vaan seurakunnassa ajatellaan, että useimmat löytävät sen vähitellen rukoilemalla ja kokeilemalla eri tehtäviä. Niinpä tulkkaustakin saattaa kokeilla joku, jolla on kyllä kielitaitoa, mutta jota ei ollutkaan tarkoitettu tulkiksi. Jos joku tulkkausta kokeileva puolestaan kokee, että hänen oma paikkansa todellakin on toimia tulkkina, ei seurakunnassa silti välttämättä ajatella, että tämä olisi Jumalan antamien lahjojen perusteella automaattisesti täydellinen tulkki. Pikemminkin useimmista palvelutehtävistä ajatellaan, että Jumalan antamat lahjat ovat lähinnä edellytys palvelupaikassa toimimiselle, mutta tekemisen laatu ja taidot kasvavat kokemuksen myötä. Seurakunnassa ajatellaan lisäksi, että Jumala kykenee siunaamaan hänelle antautuneen palvelijan työn niin, että sen lopputulos voi olla parempi kuin palvelijan luonnolliset taidot antaisivat odottaa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että Jumalan yliluonnollisen puutumisen ansiosta tulkki ei esimerkiksi voisi tehdä yhtään virhettä. Sen sijaan ajatellaan, että vaikka tulos ei olisikaan täydellinen, se

on Jumalan siunauksen vuoksi silti parempi kuin se muuten olisi ollut. (Hokkanen 2012.)

Englanniksi tulkattuja tilaisuuksia on seurakunnassa kahdesti viikossa: lauantain nuortenilta ja sunnuntaiaamupäivän jumalanpalvelus. Näitä ja muita seurakunnan tilaisuuksia kutsutaan yleensä kokouksiksi. Tulkkausta varten seurakunta on rakentanut pääsaliin tulkkipöytä ja hankkinut konferenssitulkkauslaitteiston. Tulkkipöydissä on ikkunat ja hieman korotettu lattia, ja sieltä näkee penkkirivien ylitse lavalle, vaikka joku seisoisikin pöydän edessä. Tulkkipöydissä olevien tulkkauslaitteistojen avulla tilaisuutta voidaan tulkata yhtä aikaa jopa neljälle kielelle. Laitteisto mahdollistaa myös reletulkkauksen, jota on käytetty ainakin silloin, kun suomenkielistä tilaisuutta on tulkattu englannin kautta kiinaksi. Tulkkauslaitteiston avulla kutakin kieltä voisi tulkata kaksi tulkkiä, mutta vapaaehtoisten tulkkiä vähäisen määrän vuoksi tulkkipöydissä työskentelee vain yksi tulkki kerrallaan. Tulkkausta kuuntelevat ovat useimmiten maahanmuuttajia, vaihto-oppilaita tai vierailijoita, ja yhdellä kertaa heitä on yleensä alle kymmenen.

Tämän artikkelin tarkoitus on esitellä, millaisia genrejä Tampereen helluntaiseurakunnan kokouksissa tavallisesti on ja miten niitä tulkataan. Erityisesti pyrin genrejä erittelemällä tutkimaan, millainen kokouksen retorinen maisema on ja millaisia sosiaalisen toiminnan repertuaareja eri genret luovat. Lisäksi tavoitteeni on genrejen avulla havainnollistaa, millainen helluntaiseurakunnan kokouksessa mahdollinen hengellinen kokemus on ja millaista on tulkata keskellä tällaista kokemusta. Artikkelini pohjautuu tekemääni etnografiseen tutkimukseen, jota varten keräsin havainnointi- ja muistiinpanoaineistoa Tampereen helluntaiseurakunnassa syksyllä 2009 ja talvella 2010. Kuten edellä on käynyt jo ilmi, tätä ajanjaksoa ennen olin kuitenkin itse seurakunnan jäsen, ja toimin vapaaehtoisena englannin kielen simultaanitulkkiina, kunnes jättäydyin toiminnasta pois paikkakunnalta muuton vuoksi. Myös nämä kokemukset omasta tulkkaustoiminnastani ovat osa tässä artikkelissa käytettyä tutkimusaineistoa.

Seuraavaksi kuvailen lyhyesti tutkimaaani uskonsuuntausta ja esittelen joitakin helluntaisuusudelle tyypillisiä pidettyjä piirteitä, jotka

luovat ideologisen taustan artikkelissa käsitellyille teemoille. Erityisesti keskityn kokemuksellisuuteen, jota sekä helluntailaisuuden tutkijat että helluntailaiset itse pitävät uskonsuuntauksen merkittävänä piirteenä. Luvussa kolme tarkastelen artikkelin keskeistä käsitettä, genreä, ja keskityn erityisesti määritelmään, jonka mukaan genre ei ole niinkään tekstien luokitteluväline vaan osa yhteisön sosiaalista toimintaa. Luvussa neljä esittelen puolestaan helluntaiseurakunnan kokouksessa tyypillisesti esiintyviä genrejä ja pyrin niiden avulla luomaan kuvan osasta tämän yhteisön sosiaalista toimintaa. Lopuksi tarkastelen, millainen rooli tulkkaamisella on hengellisen kokemuksen välittämisessä niille kokouksessa kävijöille, jotka eivät ymmärrä suomea, ja millaisena tulkkaaminen näyttäytyy keskellä hengellistä kokemusta.

Helluntaisuus ja kokemuksellisuus

Helluntailiike sai alkunsa 1900-luvun alkuvuosina Yhdysvalloissa, mistä se levisi nopeasti eri puolille maailmaa, myös Suomeen. Liike jatkaa kasvuaan edelleen, ja arvioiden mukaan helluntailaisia ja muita karismaatikkoja on maailmanlaajuisesti noin 250–600 miljoonaa, eli he muodostavat suurimman protestanttisen tunnustuskunnan. Helluntaisuus ja sitä lähellä oleva, myöhemmin syntynyt karismaattisuus eivät kuitenkaan ole yksiselitteisiä käsitteitä, minkä vuoksi arviot helluntailaisten ja karismaatikkojen lukumäärästäkin vaihtelevat melko paljon. (Terho 2006: 278–281; Miller & Yamamori 2007: 1; Kärkkäinen 1999: 178; Burgess & Van der Maas 2002: xvii–xx.)

Suomessa helluntailaisuuden katsotaan kuuluvan vapaakristillisyyteen, jota Veli-Matti Kärkkäinen (2005: 287–288) kuvaa seuraavasti: Vapaakristillisyydessä Raamattua tulkitaan kirjaimellisesti ja Jumalan sanalla katsotaan olevan välitön auktoriteetti sekä yksilön että seurakunnan elämässä. Vapaakristillisyydessä kastetaan vain uskoontulleita, ja seurakunnan jäseneksi voi liittyä yksinomaan kasteen kautta. Valtio ja seurakunta pidetään tiukasti erillään. Paikallisseurakunnan itse-

näisyyttä korostetaan, eikä paikallisseurakunnan päätösvaltaa haluta luovuttaa seurakunnan ulkopuolelle. Pappouden ei katsota olevan vain joidenkin virka, vaan sen ajatellaan kuuluvan jokaiselle kristitylle. Kärkkäisen mukaan helluntaiseurakuntien keskeisiin tehtäviin kuuluu edellä mainittujen piirteiden lisäksi karismaattinen¹ jumalanpalveluselämä, herätyksen odotus sekä evankeliointi ja lähetystyö. Suomessa laskettiin olevan vuonna 2003 noin 48 000 helluntailaista. Koska seurakuntien jäseniksi ei oteta lapsia vaan ainoastaan kastettuja nuoria ja aikuisia, helluntailiikkeen piirissä arvioidaan olevan yhteensä yli 100 000 suomalaista. (Mts. 312.)

Donald E. Miller ja Tetsunao Yamamori ovat tutkineet helluntailiikettä laajasti teoksessaan *Global Pentecostalism: The New Face of Christian Social Engagement* (2007). Heidän tarkastelunsa keskittyy niin kutsutun kolmannen maailman helluntailaisuuteen ja erityisesti sellaisiin seurakuntiin, joilla on jotain organisoitua sosiaalista auttamistoimintaa. Mielestäni jotkin Millerin ja Yamamoriin havainnoista pätevät kuitenkin myös Suomen helluntailaisuuteen ja erityisesti Tampereen helluntaiseurakuntaan. Yksi tällainen havainto on helluntaiseurakuntien organisaatiojärjestys. Miller ja Yamamori toteavat (mts. 188), että siinä missä monissa vanhempien kirkkokuntien seurakunnissa on hierarkkinen ja pyramidin mallinen seurakuntajärjestys, muistuttaa monien kasvavien helluntaiseurakuntien järjestäytyminen enemmän elävää organismia. Miller ja Yamamori mainitsevat yhtenä merkinä tällaisesta seurakuntajärjestyksestä solutoiminnan, joka on vahva myös Tampereen helluntaiseurakunnassa. Solut ovat useimmiten seurakuntalaisten kodeissa kokoontuvia pienryhmiä, joilla on yksi tai useampi nimetty johtaja. Tampereen helluntaiseurakunnassa solunjohtajalta edellytetään yleensä, että hän osallistuu seurakunnan järjestämään koulutukseen, ennen kuin hän perustaa solun.

Voidaan ajatella, että yksi solutoiminnan taustaolettamuksista on se, että jokaisella seurakunnan jäsenellä on jotain annettavaa toisille. Voidakseen auttaa toisten hengellisessä kasvussa ei siis tarvitse

1. Sana *karismaattinen* viittaa armolahjoihin, kuten kielillä puhumiseen ja profeetoimiseen.

olla esimerkiksi pastori. Pienryhmissä jokaisella on mahdollisuus esimerkiksi rukoilla toisten puolesta, jakaa ajatuksia Raamatusta tai vaikkapa harjoitella armolahjojen käyttöä, kuten profetoimista. Millerin ja Yamamoren (mts. 189) mukaan helluntailaisuuden näkemys seurakuntajärjestyksestä onkin se, että jokaisella seurakuntalaisella on jokin lahja ja terveessä seurakunnassa jokainen jäsen käyttää lahjaansa yhteiseksi hyväksi. Tämä näkemys on vallalla myös Tampereen helluntaiseurakunnassa (Hokkanen 2012). Veli-Matti Kärkkäisen mukaan tämä helluntailainen käsitys seurakuntajärjestyksestä ei ole niinkään teologisen pohdinnan tulosta vaan seurausta liikkeelle tyypillisestä tavasta korostaa kokemuksellisuutta ja yleistä pappetta, toisin sanoen sitä, että jokainen seurakunnan jäsen osallistuu aktiivisesti kaikkeen seurakuntaelämään (Kärkkäinen 2001). Niinpä liikkeen alusta asti helluntailaiset ovat olleet enemmän käytännön kuin teorian kannalla, ja he ovat keskittyneet kokeilemaan, millaista on elää Uuden testamentin kuvaamaa seurakuntaelämää käytännössä sen sijaan, että he olisivat laatineet siitä teologisia analyyseja (mts. 102).

Myös tunnettu helluntailaisuuden tutkija Walter Hollenweger (1997: 329) mainitsee kokemuksellisuuden yhtenä maailmanlaajuisista helluntailiikettä yhdistävänä tekijänä, ja Kärkkäisen tavoin hän pitää kirjallisten opinkappaleiden puuttumista merkkinä tällaisesta kokemuksellisuudesta. Raamatun rinnalle ei ole haluttu nostaa mitään muuta tekstiä, vaan liikkeessä ajatellaan, että jokaisella yksilöllä on mahdollisuus Raamattua lukemalla ja Pyhän Hengen avulla saada selville Jumalan tahto (mp.). **Hollenweger esittääkin, miten tämä suullinen, kokemuksellinen teologia näkyy käytännössä:**

[N]ot through the book, but through the parable,
not through the thesis, but through the testimony,
not through dissertations, but through dances,
not through concepts, but through banquets,
not through a system of thinking, but through stories and songs,
not through definitions, but through descriptions,
not through arguments, but through transformed lives (mts. 196).

Samansuuntaisesti toteavat myös Miller ja Yamamori (2007: 14, suom. SH): “Helluntailaisuus ei ole pelkästään uskomuskokoelma, se on kokemus.”

Mikäli kokemuksellisuus on tärkeä osa helluntailaisuutta, on kokemuksen käsitettä tarpeen tarkastella hieman lähemmin. Tunnetuimpia uskonnollisesta kokemuksesta² kirjoittaneita on William James, jonka aihetta käsittelevä teos ilmestyi jo 1902. Jamesin määritelmän mukaan uskonnollisella kokemuksella tarkoitetaan ”ihmisten henkilökohtaisia tunteita, toimintoja ja kokemuksia heidän tuntiessaan olevansa yhteydessä johonkin, minkä he kokevat jumaluudeksi” (1981 [1902]: 30). Jamesin määritelmää on kuitenkin moitittu turhan individualistiseksi (Hornsby-Smith 1998: 415). Siksi voitaisiin ajatella, että uskonnollinen kokemus on yhtä aikaa sekä henkilökohtainen että sosiaalinen ilmiö (mts. 430), sillä se voi tapahtua paitsi yksityisyydessä myös esimerkiksi yhteisessä jumalanpalveluksessa. Viime kädessä yksilö itse määrittelee jonkin kokemuksensa uskonnolliseksi, mutta tällaiseen määritelmään vaikuttaa luonnollisesti yksilön omaksuma kollektiivinen uskomusjärjestelmä (Nelson 2005: 53–54). Näistä määritelmistä on mielestäni syytä panna merkille kokemuksen tietynlainen subjektiivisuus. Uskonnollinen kokemus on **tunne** siitä, että on yhteydessä Jumalaan, eikä se siten perustu välttämättä havaintoihin ja todisteisiin, joita ulkopuoliset voisivat suoraan arvioida. Sen vuoksi on selvää, että uskonnollinen kokemus ei ole luonteeltaan selkeä ja tarkkarajainen (Brown 2007).

David Brownin mukaan on myös syytä erotella uskonnollinen kokemus muista tapahtumista, jotka voidaan niin halutessa tulkita Jumalan teoiksi, kuten vastaus rukoukseen (2007: 165). Niinpä uskonnollinen kokemus on Brownin mukaan pohjimmiltaan Jumalan kohtaamista (mts. 171). Helluntaiteologi Terry L. Cross tarkentaa tätä määritelmää toteamalla, että avoimuus Jumalan Pyhän Hengen

2. Käytän tässä artikkelissa termejä *hengellinen kokemus* ja *uskonnollinen kokemus* synonyymisina. Jälkimmäinen on uskonnon tutkimuksessa yleinen, mutta tutkimassani yhteisössä sanalla uskonnollinen on voimakkaita negatiivisia konnotaatioita, jotka viittaavat kuolleisiin, sisällöttömiin rituaaleihin. Sen vuoksi viittaan tutkimani yhteisön sisällä tapahtuvaan uskonnolliseen kokemukseen termillä *hengellinen kokemus*.

päivittäiselle kokemiselle on keskeinen osa helluntailaisuutta (2009: 6). Toisin sanoen helluntailaisen käsityksen mukaan uskonnollinen kokemus – tunne siitä, että on kohdannut Jumalaa³ – kuuluu osaksi uskovan arkea, eikä se viittaa vain esimerkiksi uskoontulohetkeen tai muihin käänteentekeviin kokemuksiin, joita on vain muutamia uskovan elämässä, jos ollenkaan.

Genre sosiaalisena toimintana

Kuten genreä käsittelevissä tieteellisissä teksteissä monesti todetaan, käsite on ollut vaikeasti määriteltävä ja vaihtelevasti ymmärretty (Shore & Mäntynen 2006: 12). Perinteisten, erityisesti kirjallisuudentutkimuksen tarjoamien määritelmien mukaan genre on nähty taksonomian välineenä – leimana, joka lyödään valmiin tekstin päälle ja jonka avulla tekstiä tulkitaan – tai muodon ja sisällön konventiiona, jotka ohjailevat ja rajoittavat ilmaisua (Bawarshi 2000: 335, 336; Bazerman 1994). Kaikkein yksinkertaisimmillaan genren on ajateltu olevan luokittelujärjestelmä, jonka avulla erilaisia tekstejä voidaan kategorisoida pelkästään niiden muodon perusteella (Devitt 1993: 573, 574).

Tässä artikkelissa olen lainannut useiden 1980-luvun lopun ja 1990-luvun muun muassa soveltavan kielitieteen, viestintätutkimuksen ja retoriikan tutkijoiden näkemystä genrestä, jonka Anis Bawarshi (2000) tiivistää seuraavasti:

[G]enret on nykyään määritelty tyypillisiksi retorisisiksi keinoiksi, joiden avulla kommunikointitilanteeseen osallistuvat tunnistavat erilaisia kirjallisia ja ei-kirjallisia tilanteita ja toimivat niissä. Siksi genret eivät

3. Tutkimani yhteisön ulkopuoliselle lukijalle saattaa kuulostaa oudolta tässä käytetty partitiivi. Ilmaisui ”kohdata Jumalaa” on kuitenkin vakiintunut yhteisön puheessa, ja se perustuu ajatukseen Jumalan kohtaamisen eli hengellisen kokemuksen jatkuvuudesta. Tavoite on kohdata Jumalaa toistuvasti, ja tätä ajatusta vaihtoehtoinen muotoilu ”kohdata Jumala” ei välitä. Toinen mahdollinen selitys ilmaisulle on yhteisössä esiintyvä käsitys siitä, että rajallinen ihminen ei voi kohdata rajatonta Jumalaa täydellisesti ennen kuin iankaikkisuudessa.

pelkästään auta meitä määrittelemään ja organisoimaan erilaisia tekstejä, vaan ne auttavat meitä myös määrittelemään ja organisoimaan sosiaalista toimintaa –. (Mts. 335, suom. SH.)

Genre ei siis ole pelkästään kirjoitetun tai puhutun kielenkäytön lajien tyypillisten piirteiden kokoelma, jonka avulla yksittäisiä esiintymiä voidaan luokitella, vaan käsite, jonka avulla voidaan määritellä kielenkäytön lajeihin liittyvää sosiaalista toimintaa. Myös esimerkiksi Carolyn Millerin (1984: 159) määritelmän mukaan genre on toistuviin sosiaalisiin tilanteisiin pohjautuvaa tyypillistä retorista toimintaa. Genret ovat siis pragmaattisia, sillä niiden avulla pystymme toimimaan sosiaalisissa tilanteissa. Charles Bazerman (1994: 82) toteaa samansuuntaisesti, että genret identifioivat tietyssä tilanteessa mahdollisten toimintojen repertuaarin.

Näissä genren määritelmässä keskeinen käsite on tilanne, jolla tarkoitetaan nimenomaan toistuvaa sosiaalista tilannetta (Miller 1984:151). Kuten Miller huomauttaa, tilanteen toistuvuudella ei kuitenkaan tässä yhteydessä tarkoiteta niinkään ympäristön ulkoisten tekijöiden samankaltaisuutta tai edes osallistujien subjektiivista tulkintaa. Toistuvuus on pikemminkin sosiaalinen konstruktio, ryhmässä jaettu käsitys siitä, että edessä oleva tilanne on jollain tavoin samanlainen kuin menneisytydessä koettu tilanne. (Mts. 156–157.)

Genret voidaan siis ymmärtää tekstuaalisiin piirteisiin pohjautuvan luokittelujärjestelmän sijaan osaksi sosiaalista toimintaa (Miller 1984: 153). Tämä genren piirre pohjautuu Bawarshin mukaan siihen perustavaan ajatukseen, että genret eivät toimi ainoastaan retorisella kielenkäytön tasolla vaan myös käsitteellisellä tasolla. Genret vaikuttavat toimintaamme tietyissä tilanteissa, ja toisaalta ne muokkaavat sitä, millaisina näemme nämä tilanteet. Toisin sanoen genret siis sekä ohjaavat toimintaa – ovat normatiivisia perinteisen genrekäsityksen mukaisesti – että luovat toiminnan. (Bawarshi 2000: 339–340.) Devittin sanoin (1993: 578) tietty tilanne luo genren, mutta yhtä lailla genre luo tilanteen eli ne ovat erottamattomat. Niinpä voidaan sanoa, että myyjän ja asiakkaan kohtaaminen luo asiointigenren, mutta asioin-

titilanne voi syntyä myös, jos myyjä aloittaa asiointigenren mukaisen keskustelun tutun asiakkaan kanssa esimerkiksi henkilökohtaisen keskustelun sijaan. Tällöin genre myös määrittelee osallistujille tietyt identiteetit (myyjä ja asiakas, eikä kaksi tuttavaa) (Bawarshi 2000: 335). Genret ovat siis retorisia ympäristöjä, joissa tunnistamme tietyn toistuvan tilanteen, toimimme sen mukaan ja siten autamme luomaan kyseisen tilanteen. Samalla tulemme tuottaneeksi myös erilaisia toimintatapoja, suhteita ja identiteettejä. (Mts. 336.)

Kun genre ymmärretään sosiaalisen maailman osaksi, siitä tulee hyödyllinen tutkimusväline erilaisten yhteisöjen ja kulttuurien tutkijalle. Tietyn ihmisryhmän arvoista, oletuksista ja uskomuksista voidaan saada tietoa tutkimalla, millaisia genrejä se käyttää, missä tilanteissa mikäkin genre on sovelias ja mitä eri genret tarkoittavat ryhmän jäsenille. Niinpä ryhmän genreilleen antamat nimitykset ja sen käyttämät genreluokitukset voivat antaa arvokasta tietoa siitä, millaisena ryhmä mieltää tyypillisen sosiaalisen ja retorisen toimintansa, vaikka arkikielen genrenimitykset eivät useimmiten täytäkään tieteelliseen taksonomiaan vaadittavia kriteerejä. (Devitt 1993: 581–582; Abrahams 1976: 194.)

Kokouksen genret ja niiden tulkkaus

Tampereen helluntaiseurakunnan kokousten genrejä tarkastelemalla voidaan kuvata yhtä osaa tämän yhteisön sosiaalisesta toiminnasta. Tässä luvussa esittelen kokouksissa yleisimmin esiintyviä genrejä erityisesti näiden genrejen mahdolliseksi tekemän toiminnan näkökulmasta. Valitsemani genret ja niiden nimitykset perustuvat sekä havainnoimiini kokouksiin että kokemuksiini ja muistoihini yhteisön jäsenenä. Tässä esittelemäni genrevalikoima ei kuitenkaan pyri olemaan tyhjentävä. Rajallisen tilan vuoksi olen valinnut tarkasteluun ne genret, jotka käsitykseni mukaan ovat yleisimpiä.

Tampereen helluntaiseurakunnan kokouksen aikana äänessä on tavallisesti useita henkilöitä: tyypillisesti ainakin kokouksen juontaja tai johtaja, yksi tai useampi muusikko sekä puhuja tai saarnaaja. Nämä ovat vakiintuneita puhujarooleja, joiden lisäksi kokouksessa voi olla äänessä myös muita seurakunnan jäseniä, jotka esittävät yleensä tervehdyksen, todistuksen tai mainoksen tai joita haastatellaan. Seuraavassa esittelen lyhyesti, millaisiin genreihin nämä puhujaroolit yleensä liittyvät ja miten ne nivoutuvat yleisön toimintaan.

Kokouksen johtajaa voidaan kutsua myös juontajaksi, ja **juonto** onkin tyypillinen kokouksen johtajan genre. Juontopuheenvuorojen pääasiallinen funktio on ohjata kokouksen kulkua: kertoa, kuka on seuraavaksi äänessä tai mikä laulu lauletaan. Juonnoissa kerrotaan monesti myös käytännön asioita esimerkiksi toivotusta pysäköintitavasta tai kokouksen jälkeisestä kahvitarjoilusta. Usein kokouksen johtaja mainitsee lisäksi jotain seurakunnan tulevista tilaisuuksista.

Kokouksen johtaja johtaa usein myös yhteistä **rukousta**. Helluntaiseurakunnan rukouksia ei tavallisesti kirjoiteta etukäteen, mihin helluntailiikkeessä korostettu henkilökohtainen, välitön suhde Jumalaan lienee suurimpana syynä. Rukouksen ajatellaan olevan ennen kaikkea kommunikointia kahden läheisessä suhteessa olevan henkilön välillä. Rukous, myös yhteinen rukous, on hyvin spontaania. Tämä ei kuitenkaan välttämättä tarkoita sitä, että ääneen rukoilija rukoilisi, mitä mieleen juolahtaa. Lähes aina ennen yhteistä rukousta kokouksen johtaja tai muu puhuja kertoo, millaisten aiheiden puolesta on tarkoitus rukoilla yhdessä. Usein ennen rukousta luetaan ääneen seurakuntaan jätettyjä rukouspyyntöjä, joissa esitettyjen aiheiden puolesta sitten rukoillaan. Kokouksen johtaja pyytää yleensä seurakuntalaisia nousemaan seisomaan rukouksen ajaksi, ja tavallista on sekin, että seurakuntalaiset yhtyvät rukoukseen sanallisesti rukoillen kielillä tai äidinkielellään. Usein seurakuntalaiset myös nostavat toisen tai molemmat kätensä siunaavaan eleeseen.

Kokouksen johtaja saattaa muiden puheenvuorojensa lisäksi antaa lyhyen **todistuksen**. Todistuksissa jaetaan yleensä jokin hengelliseen elämään liittyvä seikka, joka on ollut puhujalle ajankohtainen,

kerrotaan, mitä Jumala on tehnyt puhujan elämässä tai merkitsee hänelle, tai jaetaan ajatuksia jonkin raamatunkohdan pohjalta. Usein todistus-genressä on kuitenkin äänessä kokouksen johtajan sijaan joku seurakuntalainen. Todistusten lisäksi yksi tai useampi seurakuntalainen voi esittää kokouksessa esimerkiksi **tervehdyksen** seurakunnan lähetystyöntekijöiltä tai **mainoksen** jostain seurakunnan toimintamuodosta tai tulevasta tapahtumasta, johon seurakuntalaisia pyydetään mukaan.

Laulut muodostavat oman genrensä, josta voi erottaa useita alagenrejä: esittävät laulut, yhteislaulut ja ylistyslaulut. Tämän jaon taustalla on yleisön osallistumisen eri tasot. Yleisö ei osallistu esittävään lauluun, vaan sen on tarkoitus olla esitys, jota kuunnellaan. Yhteislauluun sen sijaan yleisön odotetaan osallistuvan ainakin laulamalla mahdollisten esilaulajien mukana. Ylistyslauluun taas yleisö osallistuu yleensä vieläkin aktiivisemmin: ylistyslaulun aikana muusikoiden ei ole tarkoitus esitellä omia taitojaan vaan antaa yleisölle tilaisuus kohdata Jumalaa. Tämän intiimin kohtaamisen välineenä ja merkinä voi olla paitsi ääneen laulaminen – useimmiten seisten – myös käsien kohottaminen tai muu fyysinen ilmaisu kuten tanssi. (Ks. myös Miller & Yamamori 2007.)

Uhri tai vapaaehtoinen rahalahja kerätään tavallisesti laulun aikana. Laulu voi olla esittävä laulu, yhteis- tai ylistyslaulu, ja sen aikana yleisö osallistuu ainakin uhrikopan siirtämiseen vieressään istuvalle, jos ei lahjan antamiseen. Uhria edeltää kokouksen johtajan puheenvuoro, johon viitataan joskus nimellä uhripuhe. Siinä kokouksen johtaja ilmoittaa, että seuraavan laulun aikana on tarkoitus kerätä uhri. Usein hän myös kertoo seurakunnan taloudellisista tarpeista ja pyytää seurakuntalaisia osallistumaan niiden täyttämiseen.⁴

Tampereen helluntaiseurakunnassa, samoin kuin useissa muissa suomalaisissa helluntaiseurakunnissa, järjestetään **ehtoollinen** kerran kuussa sunnuntain kokouksen yhteydessä. Luterilaisesta käytännöstä poiketen helluntaiseurakunnassa ehtoollinen, leipä ja viini, jaetaan

4. Helluntaiseurakunnat eivät kerää kirkollisveroa eivätkä saa tukea valtiolta, vaan ne rahoittavat itse toimintansa, tavallisesti juuri seurakuntalaisten lahjoituksilla.

penkkeihin pienillä tarjottimilla sen sijaan, että seurakuntalaiset tulisivat alttarille vastaanottamaan sen. Ennen ehtoollisen jakoa useimmiten kokouksen johtaja lukee ehtoollisen asetussanat esimerkiksi ensimmäisestä korinttolaiskirjeestä (1. Kor. 11:23–26, joskus myös jakeet 27–29) ja pyytää joitakuita ehtoollisen jakamiseen määrättyjä henkilöitä siunaamaan jaettavan leivän ja viinin. Leipä ja viini tarjoillaan erillisillä tarjottimilla penkkirivin päässä istuvalle, joka sitten siirtää ne vieressään istuvalle. Usein tarjotinta siirrettäessä seuraavalle sanotaan esimerkiksi ”Herramme Jeesuksen Kristuksen ruumis (veri); sinun puolestasi annettu (vuodatettu)”. Ehtoollisen nautittuaan useimmat seurakuntalaiset hiljentyvät hetkeksi rukoukseen, ja yleensä kokouksen johtaja johdattaa seurakuntalaiset myös yhteiseen rukoukseen ehtoollisen päätteeksi.⁵

Saarna, jota voidaan pitää kokouksen päätapahtumana, kestää tavallisesti puolesta tunnista kolmeen vartiin. Helluntaiseurakunnan kokouksen saarna on useimmiten valmisteltu, mutta sitä ei juuri koskaan lueta sanasta sanaan paperilta. Siksi saarna muodostuu usein melko pitkälti spontaanista puheesta. Saarnassa viitataan tavallisesti joihinkin raamatunkohtiin, joita käytetään perustelemaan ja tukemaan puhujan sanomaa. Joskus viittauksia Raamattuun saattaa olla jopa yli kymmenen. Puhuja saattaa lainata Raamatun tekstiä myös ulkomuististaan, ilmoittamatta erikseen viitettä. Jos puhuja kuitenkin ilmoittaa raamatunkohdan, jotkut seurakuntalaiset etsivät kyseisen kohdan omasta mukana olevasta Raamatustaan. Saarnan aikana jotkut seurakuntalaiset saattavat osallistua saarnaan myös verbaalisesti sanomalla esimerkiksi ”amen” jollekin saarnaajan toteamukselle. Epätavallista ei myöskään ole se, että seurakuntalaiset antavat aplodeja saarnan tai todistuksen aikana esimerkiksi silloin, kun puhuja kertoo jonkun tulleen Jumalan parantamaksi.

5 Sekä uhri että ehtoollinen poikkeavat muista tässä esitetyistä genreistä siinä, että ne ovat pikemminkin toimintaa, johon liittyy tietynlaista puhetta, kuin puhetta, johon liittyy tietynlaista toimintaa. Olen kuitenkin ottanut ne osaksi tätä tarkastelua sen vuoksi, että yhteisön jäsenen näkökulmasta ne muodostavat toistuvia, tunnistettavia tilanteita, jotka ovat olennainen osa kokousta, tai ehtoollisen ollessa kyseessä ainakin tiettyjä kokouksia.

Saarnan jälkeen joko saarnaaja tai kokouksen johtaja esittää tavallisesti **alttarikutsun**, eli kutsun tulla salin etuosaan, jossa tehtävään erityisesti nimetyt seurakuntalaiset rukoilevat kokoukseen osallistuvan puolesta. Alttarikutsussa kutsutaan usein myös erityisesti sellaisia osallistujia, jotka eivät ole vielä uudestisyntyneitä mutta jotka haluaisivat tulla uskoon. Niinpä alttarikutsun katsotaan olevan tärkeä osa kokousta, sillä sitä pidetään yhtenä tapana täyttää seurakunnan evankelioimistehtävää.

Tämä lyhyt esittely helluntaiseurakunnan kokouksen tavallisista genreistä osoittaa, miten monipuolisia viestintätilanteita yhden kokouksen aikana esiintyy. Eri puhujarooleja on useita, ja eri puheenvuoroilla on monenlaisia tavoitteita: toiset tiedottavat, toiset vetoavat, toiset vakuuttavat, toiset ehkä viihdyttävätkin. Kokoukseen tulevan seurakuntalaisen tehtäväksi ei kuitenkaan jää pelkkä katseleminen ja kuunteleminen. Sen sijaan eri genret tarjoavat seurakuntalaiselle mahdollisuuksia hyvin monenlaiseen osallistumiseen. Toki esimerkiksi juonto- tai esittävä laulu -genre antaa seurakuntalaiselle lähinnä kuuntelijan ja vastaanottajan roolin. Sen sijaan esittäjä-yhteisö-asetelma rikkoutuu monissa muissa genreissä. Yhteislaulu-genre odottaa ja edellyttää, että seurakuntalaiset yhtyvät lauluun. Yhteisessä rukouksessa seurakuntalaiset puhuttelevat Jumalaa yhdessä mikrofonin rukoilevan kanssa ja voivat osallistua rukoukseen paitsi mielessään, myös verbaalisesti tai fyysisesti kohottamalla käsiään. Ylistyslaulu-genressä seurakuntalaisilla on mahdollisuus syvään, henkilökohtaiseen kokemukseen Jumalan kanssa, jolloin muusikoiden rooli on kaukana esittämisestä ja muuttuu seurakuntalaisten palvelemiseksi. Niinpä monien genrejen tarkoituksena voi nähdä seurakuntalaisen henkilökohtaisen hengellisen elämän tukemisen, jolloin heidän osallistumisensa voi olla hyvinkin aktiivista.

Yksi edellytys siihen, että seurakuntalainen voi osallistua aktiivisesti kokouksen genreihin, on kuitenkin suomen kielen taito, mikä luo ongelmia seurakunnan kokoukseen tulevalle maahanmuuttajalle tai vierailijalle, joka ei ymmärrä suomea riittävästi. Siksi seurakunnan järjestämällä simultaanitulkkauksella voidaan nähdä olevan merkittävä rooli tulkausta kuuntelevien ja muiden kokoukseen osallistuvien

välisen tasa-arvon toteutumisessa. Tulkkauksen avulla nekin, jotka eivät ymmärrä suomea, voivat paremmin tunnistaa kokouksen genrejä ja päättää joko osallistua tai olla osallistumatta niihin.⁶ Tulkkauksen avulla puhujien ja muusikoiden antama hengellisen elämän tuki ja palvelu saavuttaa myös ne paikalla olijat, jotka eivät ymmärrä suomea. Seuraavaksi tarkastelenkin sitä, miten näitä genrejä tulkataan simultaanisti ja millaisena tulkkaus näyttäytyy keskellä toisten ja tulkin omaa hengellistä kokemusta. Tässä esittelemäni kuvaus perustuu pitkälti omiin kokemuksiini helluntaiseurakunnan tulkkina.

Tulkki siis toimii välittäjänä yhtäältä puhujien ja muusikoiden sekä toisaalta tulkkausta kuuntelevien välillä, tarjoten kuuntelijoille pääsyn kokouksen genreihin, jotta he niihin osallistumalla voisivat saavuttaa henkilökohtaisen hengellisen kokemuksen. Kuten luvussa 2 mainittu yleisen pappeuden käsite antaa ymmärtää, helluntailiikkeessä ajatellaan kuitenkin, ettei yksilö tarvitse sinällään välittäjää itsensä ja Jumalan välille, vaan jokaisella on tasavertainen mahdollisuus kohdata Jumalaa. Niinpä ymmärrän puhujien ja muusikoiden tehtävän olevan kokoustilanteessa esittää Jumalalta lähtöisin oleva kutsu lähestyä Häntä, eli saavuttaa hengellinen kokemus, ja välittää Pyhän Hengen inspiroimaa opetusta tai kehotusta. Myös tulkin voidaan katsoa toimivan samoin.

Kuten edellä olevasta tarkastelusta on käynyt ilmi, yhdessä kokouksessa on monia genrejä ja ne saattavat vaihtua nopeastikin. Tämä aiheuttaa tietynlaisia haasteita simultaanitulkkaukselle: voidakseen varmistaa tulkkausta kuuntelevien osallistumisen genreen tulkki ei voi pitää jatkuvasti suurta viivettä lähdetekstin ja tulkkeen välillä. Esimerkiksi ennen rukousta kokouksen johtaja pyytää usein seurakuntalaisia seisomaan ja aloittaa rukouksen melko nopeassa tahdissa sanomalla vaikka vain ”noustaan yhdessä rukoilemaan”. Jotta tulkkausta kuuntelevat voisivat todella osallistua **yhteiseen** rukoukseen koko läsnä olevan seurakunnan kanssa, tulkin täytyy aloittaa rukouksen tulkkaaminen melko nopeasti eikä jäädä tulkkaamaan rukousta edeltävää puhetta

6. Luonnollisesti muutkin tekijät vaikuttavat kielitaidon ohella siihen, tunnistaako tulkkausta kuunteleva genreä vai ei. Genretietoisuus ei ole sisäsyntyinen vaan kehittyä yhteisöön sosiaalistumisen kautta (vrt. Solin 2006: 81).

kovin pitkäksi aikaa. Toki tulkkausta kuuntelevat ymmärtävät, että nyt on tarkoitus nousta ylös, kun kaikki muutkin tekevät niin. He voivat myös tulkita ympärillään olevien käytöksestä, että nyt on tarkoitus rukoilla, vaikka tulkki ei olisikaan ehtinyt tulkata heille ohjeita. Ilman tulkkausta he eivät silti voi täysipainoisesti osallistua rukoukseen, jos eivät tiedä, minkä asian puolesta seurakunta rukoo yhdessä.

Useimpia genrejä tulkin on tarkoitus tulkata melko suoraviivaisesti. Niinpä esimerkiksi rukous tulkataan rukouksena ja saarna saarnana. Jos puhuja viittaa Raamattuun, tulkilla on tulkkikopissa englanninkielinen käännös, josta hänen tulisi lukea kyseinen raamatunkohta. Ei kuitenkaan ole harvinaista, että tulkki ei ehdi etsiä oikeaa paikkaa Raamatusta tulkkauksen lomassa. Toisinaan käy myös niin, ettei puhuja kerro viitettä, jolloin tulkki joutuu joko jättämään viittauksen pois tai tulkkaamaan lainauksen omin sanoin.

Ainoa genre, joka muuttuu merkittävästi tulkattaessa, on laulu. Kun itse aloitin tulkkaamisen Tampereen helluntaiseurakunnassa, tulkkikoordinaattori neuvoi minua tulkkaamaan myös laulut. Tarkoitus oli tulkata suomenkielinen laulu siinäkin tilanteessa, että se oli alun perin käännetty englannista, eikä käytä alkuperäistä englanninkielistä versiota, jos se oli tiedossa.⁷ Hänen mukaansa mahdollisimman tarkka käännös lauluista tukee tulkkausta kuuntelevien suomen oppimista – suurin osa heistä kun on maahanmuuttajia. Laulujen aikana tulkkausta kuunteleva siis näkee laulujen suomenkieliset sanat joko heijastettuna valkokankaalle tai seurakunnalla käytetyistä Hengellisistä laulukirjoista⁸; hän kuulee laulun laulettuna suomeksi ja tulkattuna puheena englanniksi. Pelkkä tulkkaus ei siis laulugenrejen kohdalla vastaa lähdetekstin kokonaisuutta, eikä se siksi yksistään tarjoa alkuperäistä vastaavaa mahdollisuutta hengelliseen kokemukseen. Käytännössä osa tulkkausta kuuntelevista nostaa luurit korviltaan varsinkin ylistyslaulu-genressä, jossa kuuntelijan mahdollisuus aktiiviseen osallistumiseen ja hengelliseen kokemukseen on kenties suurempi kuin

7. Tällainen tilanne ei ole kovinkaan harvainen, sillä varsinkin monet ylistyslaulut on käännetty englannista, ja niitä on monesti laulettu esimerkiksi nuortenilloissa englanniksi ennen käännöksen valmistumista.

8. Vastaa virsikirjaa.

muissa laulugenreissä. Tässä kohden tulkkauksen tavoite ei siis vastaa lähdetekstin tavoitetta, ja halutessaan osallistua ylistykseen tai muuten vain nauttia musiikista osa tulkkausta kuuntelevista ilmeisestikin pitää parempana kuunnella vain lähdetekstiä.

Tulkin hengellinen kokemus kokouksessa

Tulkki siis toimii hengellisen kokemuksen mahdollistajana tulkkausta kuunteleville. Tulkki ei kuitenkaan ole kokouksessa tapahtuvan Jumalan kohtaamisen ulkopuolella, vaan hän voi myös itse saada hengellisen kokemuksen tulkatessaan. Oman tulkkauskokemukseni perusteella olen huomannut, että kokousta tulkatessa tulkin hengellinen kokemus riippuu ainakin genrestä. Niinpä juontoa, todistusta tai jopa joitain saarnan osia tulkatessani huomioni on jakautunut ensisijaisesti puhujan ja kuulijan välille: keskityn tulkattavaan puheeseen, tulkkaamiseen ja oman tulkkeeni monitorointiin. Pidän mielessäni kuuntelijat ja mietin, miten voisin parhaiten palvella heitä. Tulkkaukseen tulee kuitenkin uusi elementti esimerkiksi rukous- ja ylistyslaulu-genreissä, joissa tulkattava teksti on pääasiassa Jumalalle suunnattua puhetta. Silloin omatkin ajatukseni suuntautuvat Jumalaa kohti ja minusta myös tuntuu erilaiselta: tunnen kohtaavani Jumalaa, ja kokemus on samanlainen kuin jos osallistuisin esimerkiksi rukoukseen yleisön joukossa.

Tulkkaaminen kuitenkin rajoittaa tulkin osallistumista eri genreihin. Hän ei esimerkiksi voi laulaa ylistys- tai yhteislaulun mukana, koska hänen täytyy tulkata laulettu teksti. Hän ei myöskään voi liikkua kovin paljoa pienessä tulkkipopissa esimerkiksi ylistyslaulun aikana. Uhriin ja ehtoolliseen tulkki voi osallistua, mutta silloin hän joutuu hetkeksi poistumaan tulkkipopista ja keskeyttämään tulkkauksen. Sitä vastoin esimerkiksi käden tai käsien kohottaminen rukouksen aikana on mahdollista tulkillekin, ja olen itse huomannut tekeväni tämän eelen rukousta tulkatessani. Voitaisiin sanoa, että olen sosiaalistunut tutkimaani

yhteisöön siinä määrin, että eleestä on tullut minulle luonnollinen osa sekä yhteistä että yksityistä rukousta – myös rukousta tulkattaessa.

Tulkkaminen siis toisaalta rajoittaa tulkin hengellistä kokemusta, mutta toisaalta se myös antaa mahdollisuuden sellaiseen hengelliseen kokemukseen, joka ei ole mahdollinen pelkälle kuuntelijalle. Tulkatesaan tulkki palvelee seurakuntaa: hän antaa omat lahjansa seurakunnan ja Jumalan käyttöön (Hokkanen 2012). Hän on siis aktiivisesti rakentamassa sitä viitekehystä, joka mahdollistaa kokoukseen tulevien hengellisen kokemuksen, ja toimii siten samankaltaisessa roolissa kuin esimerkiksi saarnaaja tai muusikot. Palvelemisen kautta saavutettuun hengelliseen kokemukseen voi liittyä esimerkiksi täyttymyksen tunne eli tunne siitä, että on saanut toimia omalla paikallaan Jumalan tarkoittamassa tehtävässä, tai siunauksen tunne eli tunne siitä, että antaessaan saa.

Tässä artikkelissa olen käyttänyt ilmaisua ”Jumalan kohtaaminen” selittämään hengellistä kokemusta David Brownin (2007: 171) mukaisesti. Helluntaiseurakunnan kokouksessa osallistujien uskotaan voivan kohdata Jumalaa eri genrejen välityksellä. Kuten luvussa 2 todettiin, uskonnollinen tai hengellinen kokemus on kuitenkin sekä yksityinen että kollektiivinen. Toisin sanoen helluntaiseurakunnan kokouksessa mahdollisesti saadut hengelliset kokemukset eivät muodosta koko kuvaa helluntailaisesta kokemuksellisuudesta. Ne poikkeavat kuitenkin yksityisistä kokemuksista siinä, että ne vaativat ”palvelijoita”: toisia uskovia, jotka ovat halunneet palvella seurakuntaa eli antaa itsensä ja lahjansa Jumalan käyttöön, niin että heidän avullaan ihmiset voivat kohdata Jumalaa. Juuri tähän tehtävään myös helluntaiseurakunnassa vapaaehtoisena palveleva simultaanitulkki ryhtyy.

Kokouksen genrejen avulla osallistuja voi saada erilaisia hengellisiä kokemuksia – hän voi kohdata Jumalaa eri tavoin. Esimerkiksi saarnan aikana kuulija voi vakuuttua siitä, että saarnattava aihe vastaa juuri hänen senhetkisiä tarpeitaan ja että Jumala puhuu erityisesti hänelle saarnan kautta. Rukouksen aikana kokoukseen osallistuva puhuu Jumalalle ja voi kokea, että hän tulee kuulluksi. Lisäksi hän saattaa kokea rukouksenkin aikana, että Jumala vastaa hänelle – ver-

baalisesti, ei välttämättä vastaamalla rukouksessa esitettyyn pyyntöön. Todistukset voivat rohkaista kuulijaa ja vakuuttaa hänet siitä, että esimerkiksi taloudellistenkin vaikeuksien keskellä Jumala voi auttaa häntä samoin kuin Hän auttoi todistuksen antajaa. Joskus, esimerkiksi ylistyksen aikana, hengellinen kokemus voi olla vain tunne siitä, että on pyhän ja rakastavan Jumalan läsnäolossa. Nämä kokemukset ovat mahdollisia paitsi suomea ymmärtäville osallistujille, myös tulkkausta kuunteleville ja tulkille itselleen.

Lopuksi

Artikkelin tarkoituksena oli Tampereen helluntaiseurakunnan kokouksen genrejä tarkastelemalla kuvata, millainen retorinen maisema kokouksiin syntyy, ja siten valottaa yhtä osaa tämän yhteisön toiminnasta. Vaikka kokouksessa on selvästi havaittavissa yhtäältä puhujat tai esiintyjät ja toisaalta yleisö, monet genret antavat yleisölle mahdollisuuden ottaa aktiivinen rooli pelkän kuuntelemisen tai vastaanottamisen sijaan. Esimerkiksi ylistyslaulu- ja rukous-genreissä seurakuntalaisten osallistumisen repertuaari kasvaa pelkästä kuuntelemisesta verbaaliseen ja fyysiseen osallistumiseen: rukoilemiseen kielillä tai äidinkielellä, käsien kohottamiseen tai ylistyslaulussa tanssiin. Näitä osallistumisen muotoja ei kuitenkaan pidetä itsetarkoituksellisina tai sinänsä tavoittelemisen arvoisina, vaan niiden ajatellaan olevan keinoja syvempään hengelliseen kokemukseen, Jumalan kohtaamiseen.

Samansuuntaisiin tuloksiin on päätyneet myös Timothy J. Nelson (1996; 2005), joka tutki pienen, köyhässä kaupunginosassa sijaitsevan *African Methodist Episcopal Church*-seurakunnan kokouksia Yhdysvaltain Etelä-Carolinassa. Nelsonin tutkimus seurakuntaa poikkeaa huomattavasti Tampereen helluntaiseurakunnasta, mutta joillekin hänen havainnoistaan löytyy vastineita tässä artikkelissa tehtyjen päätelmien kanssa. Nelsonin mukaan hänen tutkimansa seurakunnan kokouksissa on tavallista ja tavoiteltua, että seurakuntalaiset osallistuvat hyvin voimakkaasti esimerkiksi saarnaan. Niinpä saarnasta muodostuu äänekäs

vuoropuhelu tai ketjureaktio, jossa yleisön vastaukset innostavat puhujaa ja molemmat saavuttavat alati voimistuvan tunnereaktion, jonka lopullisena tavoitteena on kohdata Jumalaa. Tässäkin seurakunnassa seurakuntalaisten rooli ja osallistuminen on oleellista, vaikka se näytetään eri muodossa kuin Tampereen helluntaiseurakunnassa. Myös tässä seurakunnassa osallistumisen ulkoinen näkyminen on toissijaista hengellisen tavoitteen, Jumalan kohtaamisen rinnalla.

Tällainen Jumalan kohtaaminen Tampereen helluntaiseurakunnan kokouksen aikana kuitenkin edellyttää suomen kielen taitoa, jota kaikilla kokoukseen tulevilla ei ole. Sen vuoksi seurakunta on järjestänyt simultaanitulkkauksen palvelemaan heitä, ja tulkin tehtävä on luoda heille mahdollisuus osallistua kokoukseen. Tulkki ei siis välitä pelkästään informaatiota vaan eri genrejä. Tulkatessaan hän välittää kuuntelijalle mahdollisuuden samanlaiseen, täysivaltaiseen osallistumiseen ja samanlaiseen hengelliseen kokemukseen kuin muilla seurakuntalaisilla. Toisaalta genret tarjoavat myös tulkille itselleen mahdollisuuden hengelliseen kokemukseen, vaikka hänen osallistumisensa muodot ovat tulkkaamisen vuoksi osin rajatumpia kuin kuulijoilla. Lisäksi tulkilla on mahdollisuus samankaltaiseen hengelliseen kokemukseen kuin puhujilla tai muusikoilla, sillä hän on heidän laillaan rakentamassa viitekehystä toisten kokemukselle, palvelemissa toisia. Henkilökohtainen Jumalan kokeminen on keskeistä helluntaisuusudessa, ja se heijastuu myös seurakunnan kokouksiin, niissä esiintyviin genreihin ja tulkkaukseen.

Lähteet

- Abrahams, Roger D. (1976) The Complex Relations of Simple Forms. Teoksessa Dan Ben-Amos (toim.) *Folklore Genres*. Austin: University of Texas Press, 193–214.
- Bawarshi, Anis (2000) The Genre Function. *College English* 62(3), 335–360.

- Bazerman, Charles (1994) Systems of Genres and the Enactment of Social Intentions. Teoksessa Aviva Freedman & Peter Medway (toim.) *Genre and the New Rhetoric*. Bristol, PA: Taylor, 79–101.
- Bazerman, Charles (1997) The Life of Genre, the Life in the Classroom. Teoksessa Wendy Bishop & Hans Ostrom (toim.) *Genre and Writing. Issues, Arguments, Alternatives*. Portsmouth: Boynton/Cook, 19–26.
- Brown, David (2007) Experience Skewed. Teoksessa Kevin Vanhoozer & Martin Warner (toim.) *Transcending Boundaries in Philosophy and Theology: Reason, Meaning and Experience*. Farnham: Ashgate, 159–175.
- Burgess, Stanley M. & van der Maas, Eduard M. (toim.) (2002) *The New International Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements*. Grand Rapids, Michigan: Zondervan.
- Cross, Terry L. (2009) The Divine-Human Encounter. Towards a Pentecostal Theology of Experience. *Pneuma* 31, 3–34.
- Devitt, Amy J. (1993) Generalizing about Genre: New Conceptions of an Old Concept. *College Composition and Communication* 44(4), 573–586.
- Hokkanen, Sari (2010) *Simultaanitulkkaus palvelemisena – etnografinen tutkimus*. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto, kieli- ja käännöstieteiden laitos.
- Hokkanen, Sari (2012) Simultaneous Church Interpreting as Service. *The Translator* 18(2), 291–309.
- Hollenweger, Walter J. (1997) *Pentecostalism. Origins and Developments Worldwide*. Peabody, Massachusetts: Hendrickson Publishers.
- Hornsby-Smith, Michael P. (1998) Religious experience: A sociological perspective. *The Heythrop Journal* XXXIX, 413–433.
- James, William (1981 [1902]) *Uskonnollinen kokemus*. Hämeenlinna: Arvi A. Karisto Oy.
- Kärkkäinen, Veli-Matti (1999) Helluntailainen identiteetti valinkauhassa. *Teologinen aikakauskirja* 104(2), s. 177–187.
- Kärkkäinen, Veli-Matti (2001) Church as Charismatic Fellowship: Ecclesiological Reflections from the Pentecostal-Roman Catholic Dialogue. *Journal of Pentecostal Theology* 18, 100–121.
- Kärkkäinen, Veli-Matti (2005) Vapaakristillisuus, helluntailaisuus ja baptilismi. Teoksessa Pekka Metso & Esko Ryökäs (toim.) *Kirkkotiedon kirja. Ekumeeninen johdatus kirkkojen oppiin ja elämään*. Helsinki: Kirjapaja Oy, 285–326.

- Miller, Carolyn R. (1984) Genre as Social Action. *Quarterly Journal of Speech* 70, 151–167.
- Miller, Donald E. & Tetsunao Yamamori (2007) *Global Pentecostalism. The New Face of Christian Social Engagement*. Ewing, New Jersey: University of California Press.
- Nelson, Timothy J. (1996) Sacrifice of Praise: Emotion and Collective Participation in an African-American Worship Service. *Sociology of Religion* 57(4), 379–396.
- Nelson, Timothy J. (2005) *Every Time I Feel the Spirit: Religious Experience, Ritual, and Emotion in an African American Church*. New York: New York University Press.
- Shore, Susanna & Anne Mäntynen (2006) Johdanto. Teoksessa Anne Mäntynen, Susanna Shore & Anna Solin (toim.) *Genre – tekstilaji*. Tietolipas 213. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 9–41.
- Solin, Anna (2006) Genre ja intertekstuaalisuus. Teoksessa Anne Mäntynen, Susanna Shore & Anna Solin (toim.) *Genre–tekstilaji*. Tietolipas 213. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 72–95.
- Terho, Toni (2006) Uskonnollisesti aktiiviset kirkon ulkopuolella – Helluntaiseurakunnan ja Kallion nuorten aikuisten vertailua. Teoksessa Teija Mikkola, Kati Niemelä & Juha Petterson (toim.) *Urbaani usko. Nuoret aikuiset, usko ja kirkko*. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 96. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 278–290.